

Käännöstieteellisten lehtien vertaisarviointi

Avoimin kortein(ko)?

Marja Kivilehto
Tampereen yliopisto

Abstract

Peer reviewing in scientific publishing is a widely researched theme in many disciplines. In translation studies, however, it has not gained much attention. This paper examines how peer reviewing is described on the public websites of 38 translation studies journals, specifically if and how reviewers are instructed to carry out their reviews. In addition to the examination of journal webpages, an email was sent to the journals' editors asking about the reviewing policies of the journals. The results of the study show that the reviewing policies (for example instructions) are not often available on the webpages and that the editors prefer double-blind and single-blind review instead of open review.

Keywords: Peer review, editorial principles, open science

Asiasanat: Vertaisarviointi, toimitusperiaatteet, avoin tiede

1 Johdanto

Tutkimuksen avoimuudesta on keskusteltu koko 2000-luvun ajan. Aihe ei ole sinänsä uusi vaan se voidaan palauttaa tieteen julkisuuteen, joka on yksi tieteen perusperiaatteista (ks. esim. Väliverronen 2016: 121). Avoin tiede pyrkii edistämään tutkimustiedon jakamista, läpinäkyvyyttä ja toistettavuutta. Ensin puhuttiin julkaisujen avoimuudesta, sitten aineistojen ja koko tutkimusprosessin avoimuudesta. (Väliverronen 2016: 20; Avoin tiede 2018.) Avoimuus onkin lisääntynyt varsinkin julkaisujen osalta: entistä useampi tiedelehti on ns. open access -lehti, vaikka kyseisten lehtien osuus esimerkiksi Julkaisufoorumiin (Jufoon) hyväksytyistä lehdistä on edelleen pieni (Holopainen 2015; Ikonen 2018: 38). Avoin tiede voidaan laajasti ymmärrettynä käsittää myös niin, etteivät vain tutkijoiden julkaisut ja aineistot ole avoimesti saatavissa, vaan että avoimuus koskee myös tieteen viestintäkanavia ja niiden toimintaperiaatteita. Näin ollen tieteestä ja sen tuloksista raportoivat julkaisut, esimerkiksi tiedelehdet, ovat osa tätä avoimuutta. Tieteellisten lehtien käytännöt näyttävät kuitenkin vaihtelevan sen suhteen, miten paljon ja minkälaista

tietoa ne julkaisevat toimintaperiaatteistaan. Esimerkkinä voidaan mainita vertaisarviointi ja siihen liittyvä ohjeistus.¹

Vertaisarviointi on yleisesti käytetty ja hyväksytty tapa arvioida tutkimuksen laatua ja vaikuttavuutta. Se on osa tieteellistä toimintaa ja kytkeytyy pohdintoihin tieteen merkityksestä ja arvosta. Kysymys on erityisen tärkeä aikana, jolloin keskustellaan siitä, mikä on totta ja mikä ei, ja aikana, jolloin tieteeltä saatetaan odottaa ratkaisuja yhteiskunnallisiin ongelmiin (ks. esim. Väliverronen 2016: 20–22). Perinteisellä vertaisarvioinnilla on kuitenkin puutteensa, minkä vuoksi sille on pohdittu erilaisia vaihtoehtoja. Avoimen tieteen myötä on syntynyt uudenlaisia julkaisukanavia, kuten Plos ONE ja Biology Direct, joiden vertaisarviointi poikkeaa tavanomaisesta. Esimerkiksi Plos ONE -julkaisussa vertaisarvioijia ohjeistetaan arvioimaan tutkimuksen teknistä toteuttamista, kuten tutkimusmenetelmiä, ei tutkimusaiheen merkittävyyttä. Biology Direct -lehdessä vertaisarviointi puolestaan toteutetaan avoimesti ja arviointilausunnot julkaistaan artikkelin ohessa. Puutteistaan huolimatta vertaisarviointi on nähty parhaaksi tavaksi arvioida tutkimuksen laatua ja käsikirjoitusten luettavuutta (Cronin 2005; Albert ym. 2012). Vertaisarvioinnin kiistattomimpia etuja on laadunvarmistus: arvioija voi kommentoida käsikirjoituksia ja tehdä niihin muutosehdotuksia.

Vertaisarviointia on tutkittu pitkään ja erilaisista näkökulmista. Pääosa tutkimuksesta koskee luonnontieteitä ja erityisesti lääketiedettä. Käännöstieteen vertaisarviointi on sitä vastoin saanut vähän huomiota. Tämän artikkelin tarkoituksena onkin pohtia käännöstieteellisten lehtien vertaisarviointia. Tarkastelen ensinnäkin, miten vertaisarviointia kuvataan käännöstieteellisten lehtien verkkosivuilla. Olen kiinnostunut siitä, ohjeistaanko vertaisarvioijaa avoimesti saatavilla ohjeilla, ja jos ohjeistetaan, niin miten. Toiseksi pohdin, minkälainen kuva vertaisarvioinnista syntyy käännöstieteellisten lehtien toimittajilta² saamieni sähköpostivastausten perusteella. Tarkastelen, miten avoimena toiminta näyttäytyy. *Avoimella* tarkoitan tässä yhteydessä 'julkista'. Näkökulmani on näin ollen suppea, mutta mahdollisissa jatkotutkimuksissa käsitteen ulottuvuuksiin voidaan palata.

2 Tiedelehtien vertaisarviointi tutkimuskohteena

Kuten edellä totean, vertaisarviointia on tutkittu pitkään ja monipuolisesti (esim. katsausartikkelit Bornmann 2011 ja Souder 2011). Pääosa tutkimuksesta sijoittuu lääketieteen ja luonnontieteen aloille, joilla julkaisuvolyymit ovat suurimmat, mutta myös humanististen alojen vertaisarviointia on tutkittu. Tutkimusten mukaan vertaisarviointikäytännöt vaihtelevat merkittävästi eri tieteenalojen välillä (esim. Hargens 1990; Mallard ym. 2009). Luonnontieteissä artikkeleiden hyväksymisprosentit ovat huomattavasti korkeam-

¹ Tieteellisten seurain valtuuskunnan ylläpitämässä journal.fi-palvelussa on 64 tieteellistä lehteä, joista kahdeksan (8/64) esittää vertaisarvioijan ohjeet julkisesti (tilanne 5.7.2018).

² Käytän käsitettä *toimittaja* tarkoittamassa lehden vastaavaa toimittajaa (editor-in-chief) tai toimittajia (editors). Käsite toimittaja ei siis tarkoita esimerkiksi teemanumeron toimittajaa tai avustavia toimittajia.

pia kuin yhteiskuntatieteissä ja humanistisilla aloilla. Myös arviointitavoissa on tieteenalojen välisiä eroja (Mallard ym. 2009). Syyksi näihin eroihin on esitetty muun muassa tieteenalojen vaihtelevat näkemykset siitä, mikä on merkittävää tutkimusta. Yleisesti ottaen luonnontieteissä ollaan yksimielisempiä tutkimusaiheiden merkittävydestä ja tutkimusmenetelmien käytöstä kuin yhteiskuntatieteissä ja humanistisilla aloilla. Tieteenalakulttuurit (Ylijoki 1998; Whitley 2000) muovaavat tieteenalojen viestintäkäytäntöjä ja saattavat selittää vertaisarviointikäytäntöjen eroja.

Vertaisarviointia koskevassa tutkimuksessa on kiinnitetty huomiota vertaisarvioinnin heikkouksiin. Vertaisarviointi koetaan puolueelliseksi, sattumanvaraiseksi, epäoikeudenmukaiseksi ja hitaaksi (Souder 2011; Shibayama & Baba 2015). Myös arvioinnin ristiriitaisuus mainitaan vertaisarvioinnin huonona puolena (Onitilo ym. 2014). Toisaalta kauppatieteissä on havaittu, että arvioinnit ovat 2/3 tapauksissa yhdenmukaisia (Dobele 2015). Vertaisarvioinnin heikkouksina mainitaan lisäksi arviointien ylimalkaisuus ja yksityiskohtaisten neuvojen puute (Dobele 2015), kuten myös arviointien loukkaavuus (Comer & Schwartz 2014). Ongelmien ratkaisemiseksi on ehdotettu avointa vertaisarviointia, joka tehdään ennen tai jälkeen julkaisemisen (Fresco-Santalla & Hernández-Pérez 2014; Ross-Hellauer 2017), mutta näihinkin käytäntöihin liittyy ongelmia, mikä on viivästyttänyt avoimuuden lisääntymistä. Esimerkiksi julkaisemisen jälkeen tapahtuva arviointi ei ole saavuttanut erityistä suosiota (Fresco-Santalla & Hernández-Pérez 2014: 24).

Tieteelliset lehdet ohjeistavat yleensä kirjoittajiaan antamalla yksityiskohtaisia sekä artikkelin sisältöä että ulkoasua koskevia ohjeita. Vertaisarvioijille ei aina ole tarjolla samanlaista ohjeistusta, ainakaan avoimesti saatavina ohjeina. Vertaisarvioijien ohjeistuksen puutetta ja sen julkista näkymättömyyttä on vaikea perustella, erityisesti jos vertaisarviointi ymmärretään julkisena palveluna, vaikkakin toimeksiantajana olisi kaupallinen kustantaja (ks. Jackson ym. 2018: 97). Toisaalta myös lukijan ja kirjoittajan on tärkeä tietää lehden toimitusperiaatteista. Voidakseen ymmärtää lehden sisällöllisiä ratkaisuja ja näkökulmavalintoja lukijan ja erityisesti kirjoittajan on hyvä tuntea valintojen perusteet, mikä myös puhuu julkisen saatavuuden puolesta.

3 Käännöstieteellisten lehtien vertaisarviointi

Seuraavaksi tarkastelen käännöstieteellisten lehtien vertaisarviointia niiden verkkosivujen antaman tiedon perusteella. Lisäaineistona käytän lehtien toimittajilta saatuja sähköpostivastauksia (ks. 3.2.3). Kuvaan ensin tarkemmin verkkoaineiston ja sen valintaperusteet sekä analyysimenetelmät. Sähköpostikysely on liitteenä. Sen jälkeen siirryn varsinaiseen analyysiin.

3.1 Aineisto ja menetelmät

Valitsin aineistoni Euroopan käännöstutkimuksen seuran ESTin (European Studies for Translation) sivuilla olevien lehtiluetteloiden mukaan (EST 2018a; EST 2018b). Näistä lehdistä valitsin Julkaisuforumin (Jufo) tasoluokituksen 1–3 saaneet lehdet, joiden verkkosivuilla mainitaan käännös- ja/tai tulkkaustieteellinen tutkimus. ESTin sivuilla

mainittujen lehtien kirjo ulottuu soveltavasta kielitieteestä erikoisalaviestintään, eli lehtien aihepiirit eivät rajoitu pelkkään käännöstieteeseen suppeasti ymmärrettyinä. Lehdet ja niiden verkkosivut³ on mainittu lähdeluettelossa.

Aineistoon kuuluu 38 käännöstieteellistä lehteä, joista 32 on Jufo-tasolla 1 ja 6 tasoilla 2–3.⁴ Kaikkia Jufo-tasojen lehtiä koskee vaatimus ennalta tehtävästä vertaisarvioinnista (Julkaisufoorumi 2019), minkä vuoksi lehtien voi odottaa kuvaavan vertaisarviointia verkkosivuillaan. Lisäksi Jufo-taso on muutenkin eräänlainen tieteellisen laadun tae, sillä lehtien on oltava erikoistuneita tutkimustulosten julkaisemiseen, niillä on oltava tieteenalan asiantuntijoista koostuva toimituskunta ja kunkin tieteenalan mukainen laadunarviointi (vertaisarviointi) voidakseen saada Jufo-luokituksen (Auranen & Pölönen 2014: 158–159).

Analyysissäni tarkastelen, miten vertaisarviointia kuvataan lehtien verkkosivuilla. Englanninkielisiltä sivuilta kuvauksia etsiessäni käytin seuraavia hakusanoja: peer review, peer review process, peer reviewing ja review. Muunkielisten (espanja, portugali ja ranska) lehtien sivuja tarkastellessani käytin apuna konekäännöksiä, jotta sain kokonaiskäsityksen sivujen sisällöistä. Varsinkin saman kustantajan lehtien verkkosivut on laadittu tietyn mallin mukaan, mikä helpotti etsimistä. Vertaisarviointikuvauksista tarkastelin niiden sisältöä: tein siis eräänlaista sisällönanalyysiä (ks. esim. Tuomi & Sarajärvi 2018). Karkean luokittelun mukaan vertaisarvioinnista kerrotaan sen luonne ja prosessin kulku ja/tai annetaan arviointiin liittyviä sisällöllisiä ja/tai eettisiä ohjeita. Ohjeistus voi olla joko suoraa tai epäsuoraa. Jälkimmäisessä tapauksessa viitataan esimerkiksi kustantajan ohjeisiin.

Saadakseni tarkempaa tietoa lehtien vertaisarvioinnista lähetin lehtiin sähköpostikyselyn, jossa esitin kuusi vertaisarviointia koskevaa kysymystä (ks. liite). Vastauksia tuli määräraikaan mennessä tai vähän sen jälkeen 11. Sähköpostivastaukset olen analysoinut teemoittain: vertaisarvioijien valinta, arvioijien ohjeistus, vertaisarviointien laatu, julkaisupäätös, avoin vertaisarviointi ja lehdessä julkaistavien artikkelien hyväksymisprosentti.

3.2 Vertaisarviointi toimintana

3.2.1 Yleiskatsaus lehdistä

Avoimesti saatavissa olevat tiedelehdet yleistyvät. Siitä huolimatta aineistoon kuuluvista lehdistä vain 21 % on open access -lehtien hakupalvelussa DOAJ:ssa (Directory of Open Access Journals).⁵ Muilla tieteenaloilla, esimerkiksi yhteiskuntatieteissä, luvut ovat vieläkin alhaisemmat. Mika Holopaisen (2015) tekemän selvityksen mukaan Julkaisufoorumeissa olevista yhteiskuntatieteiden alan lehdistä 6,4 % oli vuonna 2015 kyseisessä hakupalvelussa. Lääke- ja terveystieteiden ja biotieteiden aloilla DOAJ-lehtiä on enemmän.

³ Verkkosivuista annetaan vain yksi sivu, joka on useimmiten etusivu.

⁴ Vuoden 2018 lopussa tehdyn Julkaisufoorumin päivitysarvioinnin myötä yhden aineistossa olevan lehden luokka nousi luokasta 1 luokkaan 2–3.

⁵ Haku Julkaisufoorumista 17.8.2018.

Jotkin aineistoon kuuluvista käännöstieteen alan lehdistä ovat kaupallisten kustantajien julkaisemia, kun taas toisia julkaisevat yliopistot ja erilaiset aatteelliset järjestöt. Keskeisiä käännöstieteen kustantajia ovat *Taylor & Francis Group* ja *John Benjamins Publishing Company*. Yliopistot toimivat kustantajina varsinkin espanjan- ja portugalinkielisten lehtien osalta.

Lehdillä on vaihtelevan laajuisia verkkosivuja, joilla ne kuvaavat toimintaansa. Erilaisten julkaisualustojen (OJS) ja -järjestelmien (Editorial Manager ja ScholarOne) käyttö on yhdenmukaistanut lehtien tapaa kuvata toimintaansa, sillä järjestelmät tarjoavat valmiita otsikoita sisällön tuottamiseen. Open Journals System (OJS) on Kanadassa kehitetty ilmainen verkkojulkaisujen toimitus- ja julkaisujärjestelmä. Julkaisu voi itse määrittellä, miten se käyttää järjestelmää: joko pelkkään toimittamiseen tai myös julkaisemiseen. (PKP 2018.) Kaupallisia vaihtoehtoja OJS:lle ovat Editorial Manager ja ScholarOne. Näiden käyttö vaihtelee kustantajittain: saman kustantajan lehdillä voi olla käytössään jompikumpi tai lehdet voivat olla käyttämättä mitään valmista julkaisujärjestelmää. John Benjamins Publishing Companyn edustavan Helen Groesbeekin⁶ mukaan lehden toimittaja ratkaisee, mitä järjestelmää lehti käyttää vai käyttääkö mitään.

Oheisesta taulukosta (taulukko 1) käy ilmi, kuinka moni aineiston käännöstieteellisistä lehdistä käyttää valmista julkaisualustaa tai -järjestelmää.⁷

Taulukko 1: Käännöstieteellisten lehtien käyttämä julkaisualusta/-järjestelmä

Alusta/järjestelmä	N	%
OJS	9	23,7
Editorial Manager	6	15,8
ScholarOne	3	7,9
Ei julkaisualustaa/-järjestelmää	20	52,6
Yhteensä	38	100,0

Kuten taulukosta käy ilmi, pääosa lehdistä ei käytä valmista julkaisualustaa/-järjestelmää. Tilanne ei ole kuitenkaan pysyvä, ja esimerkiksi ainakin yksi aikaisemmin ilman valmista julkaisujärjestelmää toiminut lehti siirtyi valmiiseen järjestelmään elokuussa 2018, mikä on huomioitu taulukossa.

Käännöstieteellisten lehtien verkkosivuilta ilmenevä näkemys vertaisarvioinnista muistuttaa yleistä käsitystä vertaisarvioinnista. Käännöstieteen alan lehdet luottavat perinteiseen vertaisarviointiin. Jufo-tason saaneissa lehdissä käytetään yleensä kaksois-sokkoarviointia (double blind review), mutta myös sokkoarviointia (ns. single-blind review) esiintyy. Toisaalta kaikki lehdet eivät ilmaise selkeästi arvioinnin anonyymiuden luonnetta, eivätkä esimerkiksi sitä, ketkä arvioijina toimivat, toimituskunnan jäsenet vai ulkopuoliset. Avointa vertaisarviointia – ennen tai jälkeen julkaisemisen – ei käännöstieteellisissä lehdissä näy käytettävän.

⁶ Sähköpostiviesti 24.7.2018. Vastaja on Editorial Manager -koordinaattori.

⁷ Tilanne 17.8.2018.

3.2.2 Vertaisarvioinnin kuvaukset

Pääosa aineistoon kuuluvista lehdistä (21/38) kuvaa vertaisarviointia vain ilmoittamalla sen luonteen ja/tai kuvaamalla sen prosessia. Suoraa tai epäsuoraa ohjeistusta antaa vajaa puolet (17/38) lehdistä. Suora ohjeistus tarkoittaa sitä, että arvioijalle on selkeät ohjeet (esimerkiksi arviointilomake), kun taas epäsuora ohjeistus on kyseessä silloin, kun viitataan kustantajan tai julkaisujärjestelmän ohjeisiin.

Oheisesta taulukosta (taulukko 2) käy ilmi, miten vertaisarviointia ohjeistetaan, kun otetaan huomioon lehtien Jufo-tasot.

Taulukko 2: Ohjeet vertaisarviointiin

Lehden Jufo-taso	Vertaisarvioijan ohjeet suoraan ilmaistuina	Vertaisarvioijan ohjeet epäsuorasti ilmaistuina	Ei vertaisarvioijan ohjeistusta
Jufo-taso 1	7/32	7/32	18/32
Jufo-taso 2	1/5	2/5	2/5
Jufo-taso 3	0/1	0/1	1/1
Yhteensä	8/38 (21,1 %)	9/38 (23,7 %)	21/38 (55,3 %)

Kuten taulukosta käy ilmi, pääosa lehdistä ei ohjeista vertaisarvioijia avoimesti saatavilla ohjeilla. Vertaisarvioinnista ilmaistaan siis vain luonne ja/tai kuvataan prosessin kulkua. Mitä ylemmän tason lehti on kyseessä, sitä vähemmän ohjeistetaan. Tämä voi merkitä sitä, että lehti katsoo kohderyhmäkseen lehden ulkopuoliset toimijat, joihin kuuluvat lukijat ja kirjoittajat, kun taas vertaisarvioijat ovat niin sanottua sisäpiiriä, erityisesti jos heidät valitaan toimikunnasta tai toimitusneuvostosta, ja vertaisarvioijia ohjeistetaan muilla tavoin. Syynä ohjeiden puuttumiseen voi toisaalta olla myös se, että lehti käyttää valmista julkaisujärjestelmää ja varsinaiset vertaisarvioinnin ohjeet ovat järjestelmässä. Ohjeet voidaan näissä tapauksissa ilmaista epäsuorasti, niin että verkkosivuilla on esimerkiksi linkki julkaisujärjestelmän kuvaukseen ja ohjeisiin. Nämä ohjeet voivat olla joko kirjoittajan informoimiseksi (ks. esim. ScholarOne 2018) tai vertaisarvioijien käyttöön (ks. Editorial Manager 2018).

Lehdissä olevien kuvausten mukaan vertaisarviointi etenee niin, että toimittaja (tai toimittaja ja toimituskunta) tekee ensimmäisen valinnan ja päättää, lähetetäänkö artikkeli vertaisarviointiin. Sen jälkeen arvioijat tekevät arviointinsa ja palauttavat ne toimittajalle. (Ks. myös Karvonen ym. 2014: 98–99.) Muutama lehti ilmaisee lisäksi arviointiin varatun ajan ja kuvaa, miten ristiriitatilanteissa toimitaan. Artikkelin voidaan lähettää kolmannelle arvioijalle tai toimittaja voi ratkaista artikkelin julkaisemisen, jos arvioijat ovat erimielisiä.

Käännöstieteellisillä lehdillä on erilaisia käytäntöjä vertaisarvioinnin ohjeistamisessa. Pelkistetyimmillään arviointikriteerit luetellaan tarkentamatta niiden merkityksiä. Kriteereinä voivat olla esimerkiksi käsikirjoituksen alkuperäisyys, selkeys ja relevanttius (ks. esim. Cadernos 2018). Jotkin lehdet käyttävät avoimesti saatavilla olevia vertaisarviointilomakkeita (ks. esim. CTTL 2018 ja Meta 2018). Lomakkeissa arvioijia ohjeistetaan ottamaan kantaa muun muassa käsikirjoituksen sisältöön ja esitystapaan. Lisäksi annetaan

ohjeita siitä, miten arviointi ja korjausehdotukset on hyvä tehdä. Arvioijan ei tule kirjoittaa artikkeleita uudelleen vaan arvioida ja antaa rakentavaa palautetta, jonka perusteella artikkelin kirjoittaja tekee korjaukset: ”However, while reviewing, if you're feeling frustrated and stressed out, you're probably writing the paper yourself instead of reviewing! So beware, and use your good judgment.” (CTTL 2018.)

On merkille pantavaa, että eettiset seikat saavat entistä enemmän huomiota lehtien ohjeistuksissa. Muistutetaan mahdollisista eturistiriidoista ja korostetaan puolueettoman arvioinnin tärkeyttä: ”Reviewers should have no conflict of interest with respect the research which they are evaluating and agree to provide an objective and informed assessment, using the evaluation criteria provided by the peer-review manager.” (mTm 2018.) Useat lehdet viittaavat myös vastuullisten tiedejulkaisijoiden yhdistyksen COPEN (The Committee on Publication Ethics) tiedelehtien toimittajille tarkoitettuihin ohjeisiin, joissa lähtökohtana on toimittajien toiminta suhteessa lukijoihin, kirjoittajiin, vertaisarviointiin, toimituskuntaan ja julkaisijaan (COPE 2018).

3.2.3 Toimittajien näkemykset

Käännöstieteellisten lehtien toimittajille lähettämäni kyselyyn vastasi määräaikaan mennessä tai vähän sen jälkeen 11 toimittajaa, joista 9 edustaa Jufo-tason 1 lehteä ja 2 tasojen 2–3 lehteä. Näistä lehdistä kaksi (2/11) on DOAJ-hakupalvelussa. Kuvaan aineistoa mainitsematta lehtien nimiä, jotta lehtien anonyymius säilyy.⁸ Samasta syystä olen yhdistänyt myös Jufo-tasot 2 ja 3. Raportoin vastauksista viittaamalla Jufo-tasoihin.

Muutama kuukausi vastausajan jälkeen sain vastaukset vielä kolmen lehden toimittajalta. Näistä kaksi lehteä edustaa Jufo-tasoa 1 ja yksi lehti Jufo-tasoa 2–3. Vastaukset on huomioitu raportoinnissa, mikäli ne tuovat uutta tietoa varsinaisesta aineistosta ilmeneviin näkemyksiin.

Vertaisarvioijien valinta

Tason 1 lehdet valitsevat vertaisarvioijansa kolmella tavalla. Lehdellä voi olla arvioijapooli, josta arvioija valitaan artikkelin aihepiirin ja arvioijan asiantuntemuksen mukaan. Arvioija voidaan valita myös lehden toimituskunnasta tai tieteellisestä neuvottelukunnasta. Kolmantena valintatapana on artikkelin aihepiirin ja arvioijan asiantuntemus. Arvioija etsitään siis aihepiirin parhaista mahdollisista asiantuntijoista tapauskohtaisesti huomioimatta arvioijapoolia tai toimituskuntaa. Käytännössä valintatapa voi olla näiden kolmen tavan yhdistelmä.

Tasojen 2 ja 3 lehtien valintaperusteet eivät poikkea tason 1 lehtien valintaperusteista. Kaikki lehdet korostavat arvioijien asiantuntemusta. Yksi lehdistä painottaa lisäksi arvioijien riippumattomuutta ja sitä, että arvioijien asiantuntemuksen olisi hyvä täydentää toisiaan. Näin artikkelin aihepiiriin saataisiin laajempi näkökulma.

⁸ Tämä oli yhden toimittajan toivomus.

Arvioijien ohjeistus

Tason 1 lehdet ohjeistavat arvioijia antamalla heille arviointilomakkeen tai ainakin arviointikriteerit. Lomake voi rakentua väittämille, joihin arvioija ottaa kantaa asteikolla 1–4 (ei pidä lainkaan paikkansa – pitää täysin paikkansa). Toinen tapa on esittää kriteerit monivalinnan muodossa ja kolmas tapa on pyytää arvioijaa vastaamaan kysymyksiin, jotka koskevat muun muassa artikkelin sopivuutta kyseiseen julkaisuun ja sen esitystapaa. Yleisesti arvioijia pyydetään arvioimaan sekä artikkeleita kokonaisuutena että esittämään näkemys yksittäisistä seikoista. Lopuksi arvioijaa pyydetään ottamaan kantaa artikkelin julkaisukelpoisuuteen: onko se julkaistavissa sellaisenaan, pienin tai laajoin muutoksin vai hylätäänkö artikkeli. Arvioinnin halutaan olevan rakentavaa ja kirjoitusprosessia tukevaa.

Tasojen 2–3 lehdillä on hieman toisistaan poikkeava käytäntö. Yksi lehdistä kertoo luottavansa arvioijiansa asiantuntemukseen ja ohjeistavansa heitä vain yleisellä tasolla. Arviointia pyydetään artikkelin sopivuudesta ja mahdollisesti vaadittavien korjausten luonteesta. Toinen lehti puolestaan pyytää arvioijia pohtimaan 21 kysymystä arviointia tehdessään ja antamaan lausuntonsa artikkelin sopivuudesta kyseiseen lehteen. Arvioijat voivat tehdä kommenttinsa suoraan artikkeliin ja käyttää esimerkiksi Wordin Jäljitä muutokset -työkalua.

Vertaisarviointien laatu

Tason 1 lehdissä arviointi vaihtelee. Yleensä lehdet ovat tyytyväisiä arvioijiansa, mutta joskus arvioinnit voivat olla liian ylimalkaisia tai lyhyitä. Toisaalta erityisesti yksi tason 1 lehdistä korostaa arvioijien tarkkaan harkittua valintaa. Kun arvioijat valitaan huolella, myös arvioinnit ovat erinomaisia: arvioinnit ovat useamman sivun pituisia, lisänä vielä artikkeliin tehdyt kommentit.

Tasojen 2–3 lehtien vertaisarviointi on yleensä hyvää. Yksi lehdistä ilmaisee harkitsevansa tarkkaan, keitä arvioijiksi valitaan, kun taas toinen toteaa, että arvioinnit ovat yleensä niin erinomaisia, että ne muistuttavat julkaistavia kirja-arvosteluja. Toisaalta erinomaisia arviointeja saava lehti toteaa, että noin 10 % arvioinneista on niin epämääräisiä, ettei niistä ole toimittajalle hyötyä. Näihin arvioijiin ei turvauduta toiste.

Muutama kuukausi määräajan jälkeen saapuneista kyselyvastauksista on merkille pantavaa, että erityisesti tasojen 2–3 lehti vaikuttaa kiinnittävän suurta huomiota arviointien laatuun. Kun arvioinnit ovat saapuneet, niistä tarkastetaan, onko arviointilomakkeen kaikki kohdat täytetty. Jos ei ole, arvioijaa pyydetään täydentämään lomaketta. Lisäksi katsotaan arviointilomakkeen arviointien laatua. Jos arvioija huomauttaa puutteellisesta tutkimuskirjallisuudesta, hänen odotetaan ehdottavan lisäkirjallisuutta, ja jos lomakkeessa esitetyt arvioinnit ovat ylimalkaisia, yksityiskohtaisempien arviointien täytyy käydä ilmi kommentoidusta käsikirjoituksesta. Jos nämä laatuksiteerit eivät täyty, lehti turvautuu kolmanteen arvioijaan. Lehden mukaan noin 10/80 arviointia ei ollut kriteerien mukaisia vuonna 2017.

Julkaisupäätös

Arvioijien lausunnot ovat lähtökohtana kaikkien tasojen lehdissä, kun artikkelien hyväksymisestä päätetään. Jos arvioijien näkemykset ovat ristiriitaisia, menettelytapa vaihtelee tason 1 lehdissä. Ensinnäkin toimittaja voi ratkaista, julkaistaanko artikkeli. Toinen tapa on pyytää yksi tai useampi lisäarviointi, ja kolmas tapa on päättää julkaisemisesta arviointien argumentointien perusteella. Viimeksi mainittua esiintyy sekä yhdessä tason 1 lehdessä että yhdessä tasojen 2–3 lehdistä. Yhdessä tasojen 2–3 lehdessä toimittaja tekee päätöksen ja toisessa arvioijia on oikeastaan useampia, sillä myös toimittajien on oltava hyväksymisen kannalla. Toisesta tasojen 2–3 lehdestä todetaan, ettei ole harvinaista, että lehti hyväksyy artikkelin, jota on ehdotettu hylättäväksi. Lukijoiden (siis arvioijien ja toimittajien) argumentointi ratkaisee.

Muutama kuukausi määräajan jälkeen saapuneista vastauksista on syytä huomioida toisesta tason 1 lehdestä saamani vastaus, sillä lehdessä vaikuttaa olevan systemaattinen menettely julkaisupäätöksen osalta. Jos molemmat arvioijat ovat sitä mieltä, että artikkeli vaatii laajoja muutoksia tai että se hylätään, artikkeli hylätään. Jos toinen arvioija vaatii laajoja muutoksia, mutta toinen ei, artikkeli arvioidaan uudelleen. Jos molemmat arvioijat edellyttävät vain vähän muutoksia, toimittaja ratkaisee, julkaistaanko artikkeli.

Avoim vertaisarviointi

Kaikkien tasojen lehdet suhtautuvat kielteisesti avoimeen vertaisarviointiin. Avoin vertaisarviointi olisi mahdollista vain konferenssiin kutsutun puhujan artikkelin osalta (tason 1 lehti). Syiksi kielteiseen kantaan mainitaan muun muassa se, että arvioinnin puolueettomuus vaarantuu, jos kaksoissokkoarviointia ei käytetä. Arvioijien on voitava luottaa anonyymiuteen, sillä muuten heitä voi olla vaikea saada arviointityöhön. Toisena seikkana mainitaan yliopistojen käytännöt: yliopistot edellyttävät tutkijoiltaan vertaisarvioituihin julkaisuihin kirjoittamista. Kolmanneksi perusteluksi esitetään tieteellisten julkaisujen haku- ja indeksointipalvelujen (esimerkiksi Web of Sciencen) vaatimukset. Ne edellyttävät julkaisuilta kaksoissokkoarviointia tai ainakin sokkoarviointia.

Käännöstiede on alana pieni, minkä vuoksi tutkijat tuntevat toisensa ja anonyymius voi olla vaikea saavuttaa. Yhdestä tasojen 2–3 lehdestä todetaan, että arvioijat ovat joskus olleet huolissaan omasta puolueettomuudestaan, kun he ovat tunnistanee artikkelin kirjoittajan. Näissä tapauksissa toimittaja on pyytänyt arvioijaa pohtimaan, pystyykö hän tekemään puolueettoman arvioinnin. Käytännössä kirjoittajien anonyymius voi olla vaikea säilyttää. Jos kyseessä on konferenssijulkaisu ja arvioijalla on tiedossa konferenssissa esityksen pitäneet, kirjoittajaa ei ole vaikea päätellä. Näin myös siinä tapauksessa, että kyse on videoidusta julkaisusta (Jackson ym. 2018: 104). Näissä tilanteissa arvioija joutuu miettimään, vaikuttaako tieto kirjoittajasta arviointiin ja jos vaikuttaa, niin miten.

Määräajan jälkeen saapuneista vastauksista on syytä huomioida, että yhdellä lehdistä (Jufo-taso 1) on jyrkän kielteinen asenne avoimeen vertaisarviointiin, kun taas kahdesta lehdestä (Jufo-tasot 1 ja 2–3) todetaan, ettei asiasta ole keskusteltu.

Lehdessä julkaistavien artikkelien hyväksymisprosentti

Tason 1 lehtien hyväksymisprosentit vaihtelevat. Alimmillaan hyväksymisprosentti on 18 ja ylimmillään noin 80. Prosentit ovat arvioita, sillä kaikissa lehdissä ei tilastoida hyväksytyjen artikkelin määrää. Tasojen 2–3 lehtien julkaisuprosentit ovat 10–40.

Yhteenvetoa – vertaisarvioinnista syntyvä kuva

Lehtien vertaisarvioinnissa näyttää olevan kolme keskeistä toimijaa: kirjoittaja, toimittaja ja vertaisarvioija (ks. myös Raento 2018). Toimittaja kuuluu lehden sisäpiiriin, tuntee lehden käytännöt ja vastaa toimittamisesta. Vertaisarvioija pääsee osaksi sisäpiiriä saadessaan sellaista tietoa, jota ei ole avoimesti saatavissa, esimerkiksi vertaisarvioinnin ohjeet. Eniten ulkopiiriin kuuluu kirjoittaja, jonka täytyy läpäistä ensimmäinen este päästäkseen lähelle sisäpiiriä: saada artikkelilleen hyväksyntä jatkokäsittelyyn. Vertaisarvioija on asiantuntija, jonka taitoon luotetaan – jopa siinä määrin, ettei hän tarvitse tarkkaa ohjeistusta. Valtaa käyttää ja vastuun ottaa kuitenkin toimittaja tai toimituskunta: ne ratkaisevat, julkaistaanko artikkeli ja minkälaisin ehdoin. Vertaisarvioijien välillä ei tarvitse olla edes ristiriitaa, kun toimittaja voi päättää hylkäämisestä ja hyväksymisestä. Tällöin voi kysyä, mikä merkitys vertaisarvioijan asiantuntemuksella on, jos siihen ei luoteta (ks. myös Jackson ym. 2018: 102).

Vertaisarvioinnin kahtena ääripäinä vaikuttavat olevan vertaisarviointi portinvartioimisena ja vertaisarviointi pedagogisesti kehittävänä toimintana (ks. myös Jackson ym. 2018: 97). Vertaisarvioija saa arviointilomakkeen, jonka hän täyttää ja jolla hän perustelee ehdotuksensa artikkelin hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Toisaalta vastauksissa tulee esiin näkemys rakentavasta palautteesta, jonka perusteella kirjoittaja voi työstää artikkeliaan ja saada hyviä neuvoja myös tulevia julkaisujaan varten. Molemmissa tapauksissa vertaisarviointi on anonyymiä ja siten vähemmän avointa. Anonyymiyttä perustellaan luottamuksella: vertaisarvioijien on voitava luottaa siihen, että heidän henkilöllisyyttään suojataan. Vasta-argumenttina voidaan kuitenkin todeta, että moni muu tieteellinen arviointi on nimellistä ja avointa. Esimerkkinä mainittakoon suomalainen yliopistokonteksti väitöskirjojen esitarkastuslausuntoineen ja professuurien tehtävänä täyttöön liittyvine lausuntoineen. Näissä tapauksissa luotetaan puolueettomuuteen, vaikka arviointi on avointa: sekä tutkija että arvioija tietävät toistensa nimet.

4 Lopuksi

Tämän artikkelin aiheena on käännöstieteellisten lehtien vertaisarviointi. Olen tarkastellut, miten vertaisarviointia kuvataan käännöstieteellisten lehtien verkkosivuilla ja pohtinut, minkälainen kuva vertaisarvioinnista syntyy käännöstieteellisten lehtien toimittajilta saamieni sähköpostivastausten perusteella. Toiminnan avoimuus on ollut artikkelin lähtökohdana.

Keskustelu avoimesta tieteestä ja julkaisemisesta on ulottunut myös vertaisarvioinnin avoimuuteen. Avointa vertaisarviointia on kokeiltu ja kokeillaan eri muodoissaan, mutta

toistaiseksi sitä ei ole nähty vaihtoehtona kaksoissokkoarvioinnille tai sokkoarvioinnille. Yhtenä syynä voi olla perinteiden hidas muuttuminen. Vertaisarvioituilla julkaisuilla on edelleen suurempi painoarvo tutkijoiden meritoitumisessa kuin vertaisarvioimattomilla, ja vertaisarviointi saatetaan automaattisesti yhdistää kaksoissokkoarviointiin, joka on Robert Bachandin ja Pamela Sawallisin (2011: 56) tutkimuksen mukaan tavallisin vertaisarvioinnin muoto. Myös erilaiset viittaus- ja tiivistelmätietokannat (esim. Scopus) edellyttävät julkaisuilta vertaisarviointia.

Sen lisäksi että vertaisarviointi on avointa, avoimuuden käsite voidaan ulottaa myös varsinaisen toiminnan kuvaamiseen. Tarkastelemieni verkkosivujen ja sähköpostivastauksien perusteella käännöstieteelliset lehdet ovat linjassa muiden tieteenalojen lehtien kanssa. Avoimuuden aste vaihtelee: kirjoittajaa ohjeistetaan, mutta kaikki lehdet eivät pidä tarpeellisena vertaisarvioijan ohjeiden avointa saatavuutta. Tämä herättää kysymyksen vertaisarvioinnin merkityksestä lehden toiminnassa. Sinänsä kirjoittajan ohjeet ovat tärkeitä, mutta arviointi lopulta vaikuttaa siihen, hyväksytäänkö artikkeli julkaistavaksi vai ei. Lisäksi se voi vaikuttaa artikkelin lopulliseen muotoon merkittävästi. Hyvätkään kirjoittajan ohjeet eivät auta, jos kirjoittaja ei saa selkeää kuvaa siitä, mitä häneltä odotetaan. Kun arviointikriteerit nostetaan keskiöön, ne toimivat kirjoitusprosessin lähtökohdina. Näin myös vertaisarvioijat saavat keskeisemmän aseman toimitusprosessissa. Kysymys on ennen kaikkea laadunarvioinnista. Julkistaessaan vertaisarvioinnin periaatteet lehdet implikoivat samalla hyväksymis- ja julkaisuperiaatteistaan. Askel laajempaan avoimuuteen olisi arviointien julkaiseminen artikkelien yhteydessä, mutta se tuskin toteutuu lähitulevaisuudessa.

Lähdeluettelo

Tutkimusaineisto

Across Languages and Cultures. Saatavissa: <https://akademai.com/loi/084> [viitattu 17.8.2018].

Babel. Revue internationale de la traduction / International Journal of Translation. Saatavissa: <https://benjamins.com/catalog/babel> [viitattu 17.8.2018].

Cadernos de Tradução. Saatavissa: <http://www.cadernos.ufsc.br/> [viitattu 17.8.2018].

Current Trends in Translation Teaching and Learning E. Saatavissa: <http://www.cttl.org/> [viitattu 17.8.2018].

Forma y Función. Saatavissa: <https://revistas.unal.edu.co/index.php/formayfuncion> [viitattu 17.8.2018].

FORUM. Revue internationale d'interprétation et de traduction / International Journal of Interpretation and Translation. Saatavissa: <http://www.jbe-platform.com/content/journals/2451909x> [viitattu 17.8.2018].

Hermēneus. Journal of Research in Translation & Interpreting. Saatavissa: http://www5.uva.es/hermeneus/?page_id=1277&lang=en [viitattu 17.8.2018].

Hermes. Journal of Language and Communication in Business.

Saatavissa: <https://tidsskrift.dk/her> [viitattu 17.8.2018].

The Interpreter and Translator Trainer.

Saatavissa: <https://www.tandfonline.com/toc/ritt20/current> [viitattu 17.8.2018].

The Interpreters' Newsletter.

Saatavissa: <https://www.openstarts.units.it/handle/10077/2119> [viitattu 17.8.2018].

Interpreting. International Journal of Research and Practice in Interpreting.

Saatavissa: <https://benjamins.com/catalog/intp> [viitattu 17.8.2018].

inTRAlinea. Online Translation Journal.

Saatavissa: <http://www.intralinea.org/> [viitattu 17.8.2018].

JoSTrans. The Journal of Specialised Translation.

Saatavissa: <http://www.jostrans.org/> [viitattu 17.8.2018].

The Journal of Translation.

Saatavissa: <https://www.sil.org/resources/publications/jot> [viitattu 17.8.2018].

Lebende Sprachen. Zeitschrift für interlinguale und interkulturelle Kommunikation.

Saatavissa: <https://www.degruyter.com/view/j/les> [viitattu 17.8.2018].

Linguistica Antverpiensia: New Series – Themes in Translation Studies (LANS – TTS).

Saatavissa: <https://lans-tts.uantwerpen.be/index.php/LANS-TTS> [viitattu 17.8.2018].

Machine Translation. Saatavissa: <https://link.springer.com/journal/10590> [viitattu 17.8.2018].

Meta. Journal des traducteurs / Translators' Journal.

Saatavissa: <https://www.erudit.org/en/journals/meta/> [viitattu 17.8.2018].

MonTI. Monografías de Traducción e Interpretación / Monografies de Traducció i d'Interpretació / Monographs in Translation and Interpreting / Monographies de Traduction et d'Interprétation / Monographien zur Translation.

Saatavissa: <https://dti.ua.es/es/monti-english/monti-authors.html> [viitattu 17.8.2018].

mTm. A Translation Journal. Saatavissa: <http://www.mtmjournal.gr/> [viitattu 17.8.2018].

New Voices in Translation Studies. Saatavissa: <https://www.iatis.org/index.php/new-voices-in-translation-studies> [viitattu 17.8.2018].

Palimpsestes. Revue de traduction.

Saatavissa: <https://journals.openedition.org/palimpsestes/> [viitattu 17.8.2018].

Perspectives. Studies in Translation Theory and Practice.

Saatavissa: <https://www.tandfonline.com/loi/rmps20> [viitattu 17.8.2018].

The Revista de Lingüística y Lenguas Aplicadas (RLyLA).

Saatavissa: <https://polipapers.upv.es/index.php/rdlyla> [viitattu 17.8.2018].

Sendebar. Revista de Traducción e Interpretación.

Saatavissa: <http://revistaseug.ugr.es/index.php/sendebar> [viitattu 17.8.2018].

Skase. Journal of Translation and Interpretation.

Saatavissa: <http://www.skase.sk/index.html> [viitattu 17.8.2018].

Target. International Journal of Translation Studies.

Saatavissa: <https://benjamins.com/catalog/target> [viitattu 17.8.2018].

Terminology. International Journal of Theoretical and Applied Issues in Specialized Communication.

Saatavissa: <http://www.jbe-platform.com/content/journals/15699994> [viitattu 17.8.2018].

TradTerm. Revista do Centro Interdepartamental de Tradução e Terminologia (FFLCH – USP).

Saatavissa: <http://www.revistas.usp.br/tradterm> [viitattu 17.8.2018].

Trans. Revista de Traductología. Saatavissa: <http://www.trans.uma.es/> [viitattu 17.8.2018].

Trans-kom. Zeitschrift für Translationswissenschaft und Fachkommunikation / Journal of Translation and Technical Communication Research.

Saatavissa: <http://www.trans-kom.eu/index.html> [viitattu 17.8.2018].

Translation & Interpreting. The International Journal of Translation and Interpreting Research.

Saatavissa: <http://www.trans-int.org/index.php/transint/index> [viitattu 17.8.2018].

Translation and Interpreting Studies. The Journal of the American Translation and Interpreting Studies Association. Saatavissa: <https://benjamins.com/catalog/tis/main> [viitattu 17.8.2018].

Translation and Literature.

Saatavissa: <https://www.eupublishing.com/loi/TAL> [viitattu 17.8.2018].

Translation Review. Saatavissa: <https://www.tandfonline.com/loi/utrv20> [viitattu 17.8.2018].

Translation Spaces. Saatavissa: <https://benjamins.com/catalog/ts> [viitattu 17.8.2018].

Translation Studies. Saatavissa: <https://www.tandfonline.com/loi/rtrs20> [viitattu 17.8.2018].

TTR. Traduction, terminologie, rédaction.

Saatavissa: <https://www.erudit.org/en/journals/ttr/> [viitattu 17.8.2018].

Kirjallisuuslähteet

Albert, Mathieu, Suzanne Laberge & Wendy McGuire 2012. Criteria for assessing quality in academic research. The views of biomedical scientists, clinical scientists and social scientists. *Higher Education* 64:5, 661–676.

Auranen, Otto & Janne Pölönen 2014. Julkaisufoorumi-luokitus ja kansallinen julkaiseminen. Teoksessa: Reetta Muhonen & Hanna-Mari Puuska (toim.) *Tutkimuksen kansallinen tehtävä*. Tampere: Vastapaino, 153–175.

- Avoin tiede 2018. Saatavissa: <https://avointiede.fi/toiminta> [viitattu 17.8.2018].
- Bachand, Robert G. & Pamela P. Sawallis 2003: Accuracy in the Identification of Scholarly and Peer-Reviewed Journals and the Peer-Review Process Across Disciplines. *The Serials Librarian* 45:2, 39–59.
- Bornmann, Lutz 2011. Scientific peer review. *Annual review of information science and technology* 45:1, 197–245.
- Cadernos 2018. Cadernos de Tradução.
Saatavissa: <https://periodicos.ufsc.br/index.php/traducao/index> [viitattu 17.8.2018].
- Comer, Debra R. & Michael Schwartz 2014. The problem of humiliation in peer review. *Ethics and Education* 9:2, 141–156.
- COPE 2018. *Best Practice Guidelines for Journal Editors*.
Saatavissa: https://publicationethics.org/files/u2/Best_Practice.pdf [viitattu 17.8.2018].
- Cronin, Blaise 2005. *The hand of science. Academic writing and its rewards*. Lanham, MD: The Scarecrow Press.
- CTTL 2018. CTTL review form.
Saatavissa: http://www.cttl.org/uploads/5/2/4/3/5243866/cttl_review_form.doc
[viitattu 17.8.2018].
- Dobele, Angela 2015. Assessing the quality of feedback in the peer-review process. *Higher Education Research & Development* 34:5, 853–868.
- Editorial Manager 2018. Editorial Manager.
Saatavissa: <https://editorresources.taylorandfrancisgroup.com/editorial-manager/> [viitattu 17.8.2018].
- EST 2018a. Online journals.
Saatavissa: <http://www.est-translationstudies.org/resources/journals.html> [viitattu 17.8.2018].
- EST 2018b. EST draft TS journals list. Saatavissa:
<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1HOLuFr4EweCNDqoNCh02VWtKuMijYIDbW-b28l4lNsc/edit#gid=0> [viitattu 17.8.2018].
- Fresco-Santalla, Ana & Tony Hernández-Pérez 2014. Current and Evolving Models of Peer Review. *The Serials Librarian* 67:4, 373–378.
- Hargens, Lowell L. 1990. Variation in journal peer review systems. Possible causes and consequences. *Jama* 263:10, 1348–1352.
- Holopainen, Mika 2015. OA-lehdet ja Julkaisufoorumi. *Verkkari. Helsingin yliopiston kirjaston verkkolehti* 4/2015. Saatavissa: <https://blogs.helsinki.fi/verkkari-lehti/oa-lehdet-ja-julkaisufoorumi> [viitattu 27.8.2018].
- Ikonen, Risto 2018. Avoimen julkaisemisen jättiaskel. *Tieteessä tapahtuu* 36:5, 33–41.

Jackson, Liz, Michael A. Peters, Leon Benade, Nesta Devine, Sonja Arndt, Daniella Forster, Andrew Gibbons, Elizabeth Grierson, Petar Jandrić, George Lazaroiu, Kirsten Locke, Ramona Mihaila, Georgina Stewart, Marek Tesar, Peter Roberts & Jānis (John) Ozoliņš 2018. Is peer review in academic publishing still working? *Open Review of Educational Research* 5:1, 95–112.

Julkaisufoorumi 2019. Luokitteluperusteet.

Saatavissa: <http://www.julkaisufoorumi.fi/fi/arvioinnit/luokitteluperusteet> [viitattu 14.1.2019].

Karvonen, Erkki, Terttu Kortelainen & Jarmo Saarti 2014. *Julkaise tai tuhoudu! Johdatus tieteelliseen viestintään*. Tampere: Vastapaino.

Mallard, Grégoire, Michèle Lamont & Joshua Guetzkow 2009. Fairness as appropriateness. Negotiating epistemological differences in peer review. *Science, Technology, & Human Values* 34:5, 573–606.

Meta 2018. Evaluation form.

Saatavissa: https://www.erudit.org/sites/meta.erudit.org/files//espace_editeur/FormMeta_en.doc [viitattu 17.8.2018].

mTm 2018. Peer reviewers' responsibilities.

Saatavissa: <http://www.mtmjournal.gr/default.asp?catid=437> [viitattu 17.8.2018].

Onitilo, Adedayo A., Jessica M. Engel, Sherry A. Salzman-Scott, Rachel V. Stankowski & Suhail A. R. Doi 2014. A Core-Item Reviewer Evaluation (CoRE) System for Manuscript Peer Review. *Accountability in Research* 21:2, 109–121.

PKP 2018. Public knowledge project. Saatavissa: <https://pkp.sfu.ca/ojs/> [viitattu 17.8.2018].

Raento, Pauliina 2018. Hyvät käytännöt takaavat tieteen vertaisarvioinnin laadun. *Vastuullinen tiede. Tutkimuseetiikka ja tiedeviestintä Suomessa*.

Saatavissa: <https://www.vastuullinentiede.fi/fi/julkaiseminen/hyv%C3%A4t-k%C3%A4yt%C3%A4nn%C3%B6t-takaavat-tieteen-vertaisarvioinnin-laadun> [viitattu 17.8.2018].

Ross-Hellauer, Tony 2017. What is open peer review? A systematic review [version 1; referees: 1 approved, 3 approved with reservations]. *F1000Research. Open for Science*.

Saatavissa: <https://f1000research.com/articles/6-588/v1> [viitattu 17.8.2018].

ScholarOne 2018. Reviewer User Guide.

Saatavissa: <http://mchelp.manuscriptcentral.com/gethelpnow/tutorials/Reviewer.pdf> [viitattu 17.8.2018].

Shibayama, Sotaro & Yasunori Baba 2015. Dishonest conformity in peer review. *Prometheus* 33:3, 215–233.

Souder, Lawrence 2011. The ethics of scholarly peer review: a review of the literature. *Learned publishing* 24:1, 55–72.

Tuomi, Jouni & Anneli Sarajärvi 2018. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Uudistettu laitos. Helsinki: Tammi.

Väliverronen, Esa 2016. *Julkinen tiede*. Tampere: Vastapaino.

Whitley, Richard 2000. *The intellectual and social organization of the sciences*. Oxford: Clarendon Press.

Ylijoki, Oili-Helena 1998. *Akateemiset heimokulttuurit ja noviisien sosialisatio*. Tampere: Vastapaino.

Kirjoittajan esittely ja yhteystiedot

Marja Kivilehto toimii yliopistonlehtorina Tampereen yliopistossa. Hänen tutkimusaiheitaan ovat kääntämisen opettaminen ja auktorisoitu kääntäminen.

Sähköpostiosoite: marja.kivilehto (at) tuni.fi

Liite
Sähköpostiviesti toimittajille 26.7.2018

Dear Editor,

I am writing a paper on review practices at translation journals classified by the Finnish Publication Forum (JuFo, <http://julkaisufoorumi.fi/en>). Since your journal is one of those classified by JuFo, I would appreciate if you could answer the following question:

How do you select the reviewers for your journal?
What kind of instructions do you give them?
How is the average quality of the reviews you get? Please specify.
How do you reach the final decision on a paper, i.e. if it will be published or not?
Could an open review be a possible alternative to a double-blind review at your journal?
Why?
What is the average acceptance rate at your journal?

I am thankful if you answer by no later than 10th August 2018.

Best regards,

NN
[---]